

Перелік джерел посилання

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4038-12> (дата звернення: 01.09.2023).
2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом Мініюсту України 08.10.1998 № 53/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 01.09.2023).
3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3393-17> (дата звернення: 01.09.2023).
4. Правила виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України : затв. наказом Мініоборони України від 08.12.2016 № 661. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-17#Text> (дата звернення: 01.09.2023).
5. Безпілотні повітряні засоби ураження сил вторгнення російської федерації : практ. порад. / Червяков О. І., Євтушенко І. В., Букреєв О. І., Білоус В. В. Харків, 2023.

**Оцінка відповідності засобів вимірювальної техніки,
які застосовують в судово-експертній діяльності**

Олена Шарапова,

канд. техн. наук, доц., ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3638-155X>, e-mail: elena.sharapova@hniise.gov.ua

Тетяна Чирва,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7518-4972>, e-mail: tatyana.chirva@hniise.gov.ua

Олена Джалова-Фісун,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-6544-1364>, e-mail: elena_df@ukr.net

Обґрунтовано необхідність періодичних перевірок характеристик обладнання лабораторії з метою отримання достовірного результату під час проведення досліджень. Зазначено, що в процесі розроблення та користування методикою головним є забезпечення відповідності обладнання встановленим до нього вимогам.

Ключові слова: перевірка обладнання; калібрування; повірка; метрологічні характеристики; оцінка відповідності; вимірювальна техніка; технічні характеристики.

Compliance Assessment of Forensic Measuring Hardware

Olena Sharapova, Tetiana Chyrva, Olena Dzhalova-Fisun

This article proves the necessity of a laboratory hardware characteristics' periodic inspections to ensure reliable results during forensic examinations. It is emphasized that the primary focus in the development and use of methodologies is to ensure the hardware's compliance with established requirements.

Keywords: hardware inspection; calibration; verification; metrological characteristics; compliance assessment; measuring hardware; technical specifications.

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» [1] впроваджує європейські засади моделі технічного регулювання. Згідно з цим законом, технічне регулювання — правове регулювання відносин у сфері визначення та виконання обов'язкових вимог до характеристик обладнання.

У міжнародній практиці передбачено оцінку відповідності директивам ЄС (в Україні — технічним регламентам, які містять обов'язкові вимоги до продукції) та добровільну оцінку відповідності, яку не вимагають директиви (технічні регламенти).

Оцінку відповідності вимогам технічних регламентів здійснюють шляхом застосування процедур оцінки відповідності, визначених в технічних регламентах.

За позитивними результатами оцінки відповідності вимогам технічних регламентів застосовують знак відповідності. Маркування продукції цим знаком здійснює орган із сертифікації, що видав сертифікат відповідності, або підприємство-виробник, якщо воно має на це ліцензію, видану органом із сертифікації. Форму, опис, правила та умови його нанесення затверджено постановою Кабміну України [2].

Засоби вимірювальної техніки підлягають оцінці відповідності згідно зі ст. 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», згідно з яким оцінка відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки вимогам технічних регламентів проводять у разі, коли це передбачено відповідними технічними регламентами.

Для забезпечення відповідності обладнання визначеним у методиках досліджень вимогам важливо правильно встановити періодичність їх перевірки, а для засобів вимірювальної техніки — повірки або калібрування (далі — *перевірка*). Періодичність перевірки має бути така, щоб за цей час значення технічних (або метрологічних для засобів вимірювальної техніки) характеристик не виходило за межі нормованих значень.

Слід зазначити, що початковий вибір міжкалібрувального інтервалу зазвичай базується на рекомендації виробника вимірювального обладнання. Однак після встановлення первинних інтервалів калібрування лабораторія має можливість коригування міжкалібрувального інтервалу для оптимізації балансу ризиків і вартості.

Стандарт ДСТУ ILAC-G24/OIML D10:2013 пропонує 5 методів коригування міжкалібрувального інтервалу, але питання їх практичного застосування в лабораторній діяльності не розкрито. Також у стандарті дано порівняння запропонованих методів і зроблено висновок, що «ніякий метод не є ідеальним для всього можливого вимірювального обладнання, що застосовують лабораторії» [3].

Залежно від методів, які застосовують для розв'язання експертних завдань, що розв'язують за допомогою методики дослідження, в структурі експертної методики містяться засоби вимірювальної техніки та інше дослідницьке (випробувальне) і допоміжне обладнання. Обладнання, визначене у методиці досліджень, необхідне для розв'язання експертного завдання. Для забезпечення достовірності результатів експертних досліджень необхідно правильно встановити в методиках досліджень вимоги до обладнання. Під час реалізації методики досліджень в лабораторії визначають конкретне обладнання, яке будуть застосовувати під час проведення досліджень, тому вимоги до обладнання в методиці мають бути встановлені чітко та однозначно за правилами визначення вимог до обладнання залежно від його призначення.

Для забезпечення достовірного результату обладнання лабораторії мають піддавати періодичним перевіркам його характеристик з установленням придатності до застосування. Перед початком проведення дослідження застосовуване обладнання перевіряють на предмет нормального функціонування; у разі необхідності проводять його регулювання відповідно до задокументованих процедур, експлуатаційних документів тощо. В акредитованих лабораторіях забезпечують виконання вимог до обладнання ДСТУ EN ISO/IEC 17025.

Перелік джерел посилання

1. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (дата звернення: 07.08.2023).
2. Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення : пост. Кабміну України від 30.12.2015 р. № 1184 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1184-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.08.2023).
3. ДСТУ ILAC-G24/OIML D10:2013 (ILAC-G 24/OIML D 10:2007, IDT). Настанови щодо визначення міжкалібрувальних інтервалів засобів вимірювальної техніки. URL: http://www.ksv.biz.ua/GOST/DSTY_ALL/DSTU4/dstu_ilac_g_24-oiml_d_10-2013.pdf (дата звернення: 01.08.2023).

Окремі аспекти реалізації компетенції слідчого судді під час вирішення питання про відібрання зразків для експертизи

Світлана Шаренко,

д-ка юрид. наук, доц., Київський районний суд м. Харкова, м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2623-1013>, e-mail: sharenko_sl@ukr.net

Розглянуто питання, пов'язані із проблемами реалізації компетенції слідчого судді під час відібрання зразків для судової експертизи. Зокрема, наголошено на тому, що тенденція до розширення сфери судового контролю на стадії досудового розслідування подеколи викликає сумніви щодо доцільності та виправданості певних новацій. Висловлено критичні зауваження щодо проблем нормативного регулювання питань призначення судових експертиз на стадії досудового розслідування, із якими стикаються слідчі судді у своїй судовій практиці. Наголошено на відсутності в КПК чітко регламентованого процесуального порядку відбирання біологічних зразків для проведення експертизи. На підставі аналізу норм КПК, слідчої та судової практики визначено порядок отримання біологічних зразків в особи. Розглянуто особливості примусового відбирання біологічних зразків.

Ключові слова: *слідчий суддя; отримання зразків; біологічні зразки; процесуальний порядок; відбирання біологічних зразків в особи; примусове відбирання.*

Specific Aspects of Implementing the Investigating Judge's Competence in Selecting Samples for Forensic Examination

Svitlana Sharenko

This paper examines issues related to the challenges in implementing the investigating judge's competence during the samples' selection for forensic examination. Specifically, it emphasizes that the trend toward expanding the scope of judicial control at the pre-trial stage sometimes raises doubts about the expediency and justification of certain innovations. Critical remarks are expressed regarding the problems of regulatory framework concerning the appointment of forensic examinations at the pre-trial stage, which investigating judges encounter in their judicial practice. It highlights the absence of a clearly regulated procedural order for the biological samples collection for forensic examination in the Criminal Procedure Code (CPC). Based on the analysis of CPC provisions and investigative and judicial practices, a procedure for obtaining biological samples from individuals is determined. The paper also discusses the specifics of compulsory collection of biological samples.

Keywords: *investigating judge; sample collection; biological samples; procedural order; collection of biological samples from individuals; compulsory collection.*

Інститут слідчого судді дає змогу переконатися в ефективності такої форми організації судово-контрольної діяльності та здійснити перевірку на предмет досконалості його нормативної регламентації. Водночас від моменту появи цього суб'єкта кримінального провадження й до сьогодні правове регулювання діяльності слідчого судді зазнало певних трансформацій. Так, тенденція до розширення сфери судового контролю на стадії досудового розслідування в окремих виявах викликає сумніви щодо доцільності та виправданості певних новацій. Як приклад варто згадати внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК), відповідно до яких із 16.03.2018 р. призначення будь-якої експертизи на стадії досудового розслідування із компетенції слідчого та прокурора перейшло до виняткової компетенції слідчого судді [1]. Орієнтиром для розмежування компетенції слідчого судді, прокурора та слідчого є стандарт істотного правообмеження, тобто слідчий суддя не має бути завантажений питаннями, які не пов'язані із конституційними правами та свободами особи. У межах повноважень із призначення всіх видів експертиз слідчий суддя був наділений також правом ревізії запитань, які сторона пропонує ставити експертові. Слід зазначити, що формування запитань для експертного дослідження потребує доволі ретельного ознайомлення із матеріалами кримінального провадження, знання індивідуальних особливостей ситуації тощо. Такий рівень поінформованості мають слідчий і прокурор, які здійснюють досудове розслідування, але не